

se nje obladitelji danas ravno tako boju, kot i pred bojem.

Zato velim i sam osviđočen od otoga: Ako naš mali i mili hrvatski narod za spravlje živit i svoj opstanak med drugim narodom si i na dalje ugvišat, zasegurat kani, da ga ne budu vse več se nadizajuće i nagražajuće tudje šlapi vreda zatopile, ko mora i on se skrbrit, da vse več i več napreduje u kulturi i znanstvu, a to krez svoju „vlašču“ štampu. „Vlašču“, velim, ar, kot ste zgora iz već prilik vidit mogli, po tudjoj štampi mu to nij moguće, ali mu nek kruto teško ide. Postavimo si vlašću hrvatsku štampu, ka nam bude vsaku dob tiskat i izdavat mogla nam potrebne knjige, časopise i novine, i to gvišno za mnogo laglju cenu, nego bar ka druga tudja štampa, da ovako gvišnje i laglje do njih dojdemo ter se u kulturi i znanstvu i mi Hrvati za drugimi narodih porinemo.

Za koliko bolje bi se i naša gospodarstva rasvijala, peljala i zdizala, kad bi i naši hrvatski gospodari dostajali i štali gospodarstvene časopise i knjige, kot to Nimci imaju; za koliko laglje bi se peljala, za koliko življija bi bila i naša različna hrvatska društva, kad bi njihovim peljačem, kot i kotrigom na razpolaganje stale vsakorjačke vrsti zabavne i poučne, knjige, novine i časopisi, kot se to nahaja u nimskih društvah! A s časom bi se vse ovo imat moglo, kad bi imali našu vlašću štampu. Imamo mi naimre sada jur hvala Bogu u lipom bogju otakovih učnih ljudih naših, ki bi znali i rado pisali vsakorjačke vrsti člankov u časopise, a i samostalne cele knjige, kad bi je nek mogli kađe pod štampu dati. A i naši ljudi bi se vred previkuli k radjemu i guščemu štampu, ter bi si onda i radje kupovali knjige i bi predplatili na novine i časopise, kad bi se na to jur u društvah naučili ter bi knjige, novine i časopise laglje dostajali krez hrvatsku našu vlašću štampu. Sada su naši ljudi na jedan kraj i zato malo nemarni i nehajni u ovom poslu, kad nisu na to naučni i podučeni. Redu se po njevih preočih i prededih, ki su takaj prez vsega ovoga bili; na to ali ne mislu, da je onda i čisto drugačiji svit bil, nego je sada i da su onda čuda manje potriboće žitka bile, nego su sada, s kimi se ada i računat mora.

Bar ada kako i koliko razmišljujem ja zvrhu našega turobnoga sadašnjega stališa, u kom smo mi Hrvati, ja nek uvek na ti jedan isti konac dojdem i jedno sredstvo, s kimi si znam još pomoć moremo, samo u otom naslovu nahajam, koga sam postavil i ovomu mojemu članku: Postavimo si vlašću štampu! Ali pravo, ovo nesmi bit samo rečeno, nego i učinjeno; ar kot sam jur na početku bil rekao: Same riči kruto malo prudu, ništ ne pomoru. Nam su ovdě čini treba! To je: ovu samostalnu, vlašću hrvatsku štampu za spravlje i postaviti moramo, a to š čim prilje, ar doba je zaista zrela.

A je ali će bit ovo i moguće? Mila moja hrvatska braćo! Moguće je i mora nam bit moguće, ako se nek za spravlje istinski skupazamemo ter nas bude zbiljna čvrsta volja!

Da kako ja ovo mislim, zvrhu toga u dojdćem broju. A. G.

Kipići iz Celja.

Zašle su u rezervirana kola hodočasnikov dvi mlade gospe s bubikopom i umestile se med njimi kot da slišu s njimi pod jedno rešetko. Pravoda, ugodno im je bilo siditi med tako mirmimi i tihimi ljudi, kakovi znadu biti celjanski hodočasniki. Niti je nje gdo od naših mrazno pogledal. Samo vrlomu kondukturu su padale te dvi svrake med golubih jako u oči i trsil se je s lipim i dobrim; da je otrpavi. Neg ča su gospodje sidile kot zapečaćene na svojih mestih.

Ali kad je jačkar izvadil iz žepa očenaše ter se glasno prekrižil, a drugi s njim, onda najedno kot da bi bili gospodje i njihove mnogobrojne škatulje spuhnul iz kupeja.

A zač? Mer zato ništ, ako gdo nosi i bubikopf...

Teta Franca zeli su si sobom i njihovu malu Maricu u Celje. No, a mala Marica se je nek potkivala po celjanskih ulicah, toliko vsega lipoga je bilo onde viditi okolo i naokolo i ne jednog bi bila upala na nos, kad ju majka ne bi bili čvrsto držali za ruku. A iz crkve su ju morali teta Franca pod pazuhom odvlći van, tako se je bila jur udomačila pri Majki božjoj. Kad su

Maricu pak doma pitali, ča joj se je najbolje vidilo u Celji, dite je odgovorilo:

— A kad su se ono oni tri gospodini pri maši posadili na stolce. Tako su bili trudni —

Pak sam čul, da je bilo i med velikimi takove dice.

*

Zaletila se je u Celju na jednom nuglju teta Liza na tetu Veronku:

— Čuješ, duša, nisi li vidila kađe toga našega? Ja ga jur od jutra iščem. Ali vse zama.

— Hm. A ja ga ništ ne iščem pak ga jur celo odpodne vidim krez oblok sidit onde na dolnjoj krčmi...

— O, ta grih smrtni! A bud, kako drugi muži vas dan lipo molu ter jaču va crikvi.

— Jo znaš, draga duša, mer i kipiči kod celjanskih kramarov nisu sveti, ako si je ne daš posvetit. i. h.

Uzlop. Na 27. augusta 1928 je na do sada još nepoznat način na podu Marije Jakšić, ki je bil s eternitom pokrt, oganj nastal, ki je zničil u kratkom vrimeu krovinu s 20 metarov sena, 45 metarov slame, 50 snopu rogoza za krmu i s različnimi gospodarstvenimi spravi. Škoda znaša od prilike 3000 S i je nek delom s osiguranjem nadomešćena.

Trajštof. Uz škadanj Stefe Krojera je postavljena jedna kladnja i na toj se je popalo goriti. Oganj se je raširil i na druge škadanje, ki su bili s rogozom pokrti. Vetar je puhao i je tako ognju pomagao. Zgorilo je 8 škadnjov, 7 kladanj, ča je bilo 50.000 S vredno. Kroz hitro pomagane ognjobrancev iz okolice se je ugodalo 3 stane i stane onih, kim su škadnji pogorili, od ognja obraniti. Govori se, da su dica krivci ognju.

Automobilska nesrića. Ove dane se je vozil mesar Jože Schuh iz Siebenhirtena s svojim tetrnim autom, na kom su sidile tri peršone i dvojica dica, od Čokule u Česno. Kad su se u selo kanili odvest, se je zbog jednoga defekta kroz plot u neki vrtljac zavezal i malo ga uškodil. Šofer i ki su sidili na autu, su se nek prestrašili, ali stalo im se nij ništ.

Oganj. Na 27. augusta 1928. je u Pamhagenu oko 11 urah oganj nastal kod Lavoslava Weiss, pri čem je zgorila jedna lopa i s rogozom pokrt krov štale, ka k lopi sliši. S hitrim pomaganjem ljudstva se je ugodalo oganj još u dobi ugastiti i s tim veći kvar prepričiti.

Samoumorstvo. U Zurndorfu je najden onde rođen i tamo pripadajući 80 let stari tobrač Martin Schuster na akaciji obišen. Kad se je on obisil, nij smil bit pri pameti, ar se je jur već samoumorstvov u toj familiji godalo. Njegova mati se je s 70, jedna sestra s 71, a jedan sin od ove sestre s 18 leti obisil.

Nesrića. Poljodjelac Franjo Graf u Halbturmu se je na 5. septembra 1928. pri zimanju čepulje (pokrivala) s jednoga naloženoga i s kipućom vodom napunjenoga kotla za krmu oparil i moral biti u Beč otrpimljen. Nesrića se je za to stala, ča je to stoper prviput bil naložil pod ta kotal i nij znal još dobro baratati. Kad je odušak veliku paru kazal, je on hitro zatvor pokrivala otrpl, pri čem ga je istečuća para i vruća voda oparila.

Provala. U Frauenkirchenu su pri noći od 31. augusta na 1. septembra provalili brati Franjo i Stefe Engelschmüller iz Beča u prodavalnicu trgovca Sigismunda Fischera i su ukrali 9 novih gumenih plaštov za kotače bicikla, 6 floš žganoga, 6 škrabljov sardinov, 2 žepne lampe, mnogo cina i jednu flobertpistolu. Provalniki su 1. septembra u Nežideru na jezeru uhapšeni i predani kotarskomu sudstvu. Ukradjeno dugovanje je do jedne staklenke žganoga, ku su oni ispičili, najdeno.

Umorstvo zbog nemarnosti. Na 27. augusta 1928. umrla je u Königsdorfu 22 leta stara Henrieta Trinkl od zimljice po porodu diteta. Njoj je kot primalja (baba) 21. augusta pri porodu nje tretoga diteta pomagala 77 let stara Ana Weber, ka nima diploma kot primalja. Kad su vračitelji mrtvo telo žene otrpli, su mogli ustanoviti, da je nje smrt skrivila Ana Weber zbog svoje nemarnosti i nepazljivosti. Ana Weber će

zavolj toga morati pred sudstvo. — Od mlade žene je bilo nepazljivo, da si je pozvala u pomoć jednu staru ženu, ka za davanje pomoći pri porodu nima dopusti. A stara žena sigurno ne zna ništ ar pogibelji, u ke more dojtj otrpoto žensko telo pri porodu, pak se je neučna i još k tomu nepazljivo zela za to, da da pomoć pri porodu. To je nje velika krivica, akoprem se ne more tajati, da je starica to učinila u najboljem nakanjenju, ter da se kadkada i skusenim primaljam, još i vračiteljem uz čemerne okolnosti, osebužno nečistu posteljenu, more zgodati, da žena u porodu dostane zimljicu. Ova prilika nas opomenjuje, da pri porodu mora vladati u stelji i sobi rodice najveća čistoća, i da si rodice ne smu pri porodu zeti na pomoć takove ljude, ki davanje pomoći i okolnosti poroda ne razumu ili nimaju za to dopusti.

Kradnja. Na 1. septembra 1928. je provalil sluga Jožef Krobot iz Oberradlinga u Ugarskoj kroz oblok u spalvalnicu pismoosaca Ive Freisingera u Eltendorfu. Kad se je pismoosac zbudil i za oružje zgrabil, je Krobot pobignul prez toga, da bi bil ča ukral. Krobot je i jednu sobu njegove gospodarice u Eltendorfu s tatskim ključem otrpl i vsakorjačkoga jila pokral. Konačno su ga na 3. septembra noći u sobi njegove gospodarice ulovili, kad je jur jedan ormar bil otvoril i ga hotil splinjiti.

Oglas. Kroz gradišćansku poljodelsku komoru si vsaki seljak more priskrbiti ribizlov za posaditi. Jednoletni stojidu 8—20 a dviletni 25 do 45 grošev. Ove cene idu polag kvaliteta. U ovih cenah ali nisu zaračunani i stroški za poštarinu itd. Komora ne garantira vsakomu, da će je dostat za sigurno, ar je malo rasadnikov i malo 1- i 2 letnih ribizlov. Ona će se ali trsiti kako je nek moguće, da je vsi dostanu. Vsaki, ki si ovih ribizlov kani kupiti, se mora javiti kod dotičnoga gospodarstvenoga društva ili kod načelnika. A oдавle se moraju pojedine prošnje najkasnije do 20. septembra na prepostavnost komore poslati.

Poziv. Pozivamo vse u Beču i okolici zaposlene Hrvate i Hrvatice na tančenu zabavu, ka će se držati na 16. o. m. od 2 ur odpodne do drugi dan jutra u gostilnici Sandruschitz, t. j. u I. kotaru, Liebenberg-ulica br. 6. Pri ovoj zabavi čedu guslati skoro vsim poznati velikoborištoski igrači pod ravnanjem Joške Hodošija.

Stefan O. h. r.

Celindof. Hoću nek kratko na to odgovoriti, ča je u „Našem Glasu“ i u „Bgl. Freiheit“ prik mene pisano. Jedan sudrug načelnika je pred letih izjavil, da je načelnik Carman ukral općinske orihe. Načelnik ga je tužil pred kotarskim sudstvom, pak je sudac določil pred vsimi općinskim tanačniki, ki su bili pozvani kot sviodoki, da mora načelnik platiti vse troške procesa. Ča je ovo drugo, nego izrečenje odsude načelnika? Ja sam sada to isto rekao, ča i ondašnji uptuženi sudrug načelnika. Ja si ali vinder kanim od zemaljskoga sabora isprostiti, da mi dopusti stupiti pred sudstvo, i onde će se viditi, ki ima pravo. Pisal sam jur, da sam i govoril i vikal, kad sam vidil, da se gdo nepravica. A to ču u borbi za hrvatstvo i kršćanstvo činiti i odsle, kadagod bude potriбно, i ne ču se dati prepričiti od hudanja suprotivnikov. Bil sam dost po svitu, pak je zizma nepotriбно, da me vi učite, kako se moram ponašati, a niti ne dam si to od vas prepisati.

Ive Kruesz, zem. zast.

Iz uredništva. Pandrof. Slažemo se s Vami, da je to turobno i da bi se tomu moralo pomoć. Javite nam Vaše ime, pak čemo to dojdjući put štampati, a šaljite nam, prosimo, i drugo.

GOSPODARSTVO

Letošnja žetva.

Kod nas je žetva hvala Bogu još u juliju i početkom augusta bila završena. Ali nij tako po celom svitu, kot smo to jur jednoko u novinah pisali. Na severnoj polovici zemlje u najjužnijih krajinah počne se žetva u aprilu, a zvršava se u najsevernijih krajinah (Rusija) u oktobru. Na južnoj polovici zemlje — u Argentini, Australiji, južnoj Africi, Zelandiji i Indiji je žetva u misecih januaru, februaru, marcu. Zato nij još u celom svitu žetva gotova. Ali moremo reći, da je na severnoj polovici zemlje žetva jur skoro na